Lietas Nr. A420319016
Lietas arhīva Nr. A42-01020-17/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 19.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Aiga Putniņa,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, viņa pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra p.i. 2016.gada 22.septembra lēmuma Nr.1-66/85 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts policijas 2016.gada 6.jūlija lēmumu Nr.215 Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Operatīvās vadības biroja 1.nodaļas inspektoram leitnantam /pers. A/ (turpmāk – pieteicējs) piemērots disciplinārsods – pazemināšana amatā.

Disciplinārlietas izmeklēšanas gaitā konstatēts, ka pieteicējs 2016.gada 4.jūnijā plkst.22:30, saņemot informāciju par noziedzīgu nodarījumu (miesas bojājumu nodarīšanu), maldinājis zvana iesniedzēju un nav nosūtījis uz notikuma vietu policijas norīkojumu un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādi, kā arī nav reģistrējis zvanu Saņemtās informācijas reģistrācijas grāmatā. Ar minētajām darbībām pieteicējs ir pārkāpis Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma 6.panta 1., 3. un 4.punktu, likuma „Par policiju" 10.panta pirmās daļas 2.punktu, Ministru kabineta 2012.gada 20.marta noteikumu Nr.190 „Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku" 9.1.apakšpunktu, Valsts policijas 2009.gada 18.decembra iekšējo noteikumu Nr.27 „Valsts policijas operatīvās vadības struktūrvienību dienesta pienākumu izpildes organizācijas noteikumi" 11.1. un 11.3.apakšpunktu, 2014.gada 16.septembra iekšējo noteikumu Nr.36 „Valsts policijas ētikas kodekss" 6.2.1., 6.5.3.apakšpunktu un 7.punktu.

[2] Nepiekrītot piemērotajam disciplinārsodam, pieteicējs Valsts policijas lēmumu apstrīdēja. Ar Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra p.i. 2016.gada 22.septembra lēmumu Nr.1-66/85 apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Izvērtējot pieteicējam piemēroto disciplinārsodu, Iekšlietu ministrija atzina to par pamatotu un samērīgu, vienlaikus nepiekrītot Valsts policijas izdarītajam secinājumam, ka pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarījis aiz neuzmanības. Pieteicēja norādītais 2016.gada 16.jūnija paskaidrojumos, ka viņam subjektīvi likās, ka notikums nav nopietns, viņam bija žēl kolēģu un valsts resursu, kā arī telefonsarunas audio ieraksts, kurā saruna ar zvana iesniedzēju ir ievirzīta tā, ka pieteicējs mēģina apšaubīt zvana iesniedzēja sniegto informāciju, iesakot viņam pašam vērsties medicīnas iestādē, norāda uz pieteicēja nevēlēšanos reģistrēt izsaukumu. Līdz ar to secināms, ka pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarījis ar nodomu (tīši). Pieteicējs apzinājies, ka, nereģistrējot izsaukumu par miesas bojājumu nodarīšanu, pārkāpj amata pienākumus un apzināti pieļāva, ka zvana nereģistrēšanas rezultātā zvana iesniedzējs paliks bez palīdzības un vainīgās personas netiks sauktas pie atbildības.

[2.2] Pieteicēja paskaidrojumos norādītais, ka viņš aizmirsis reģistrēt pārkāpumu, Iekšlietu ministrijas ieskatā ir mēģinājums izvairīties no atbildības. Pieteicējs attiecīgajā amatā dien kopš 2015.gada 2.oktobra, līdz ar to pieteicējam nevarēja būt neskaidrības par amata pienākuma apjomu un savu kompetenci, tostarp lielas slodzes gadījumā. To, ka nodarījums izdarīts tīši, apstiprina fakts, ka pieteicējs arī vēlāk nav reģistrējis saņemtās ziņas, kaut viņam atbilstoši paskaidrotajam tās bija fiksētas melnrakstā. Telefonsarunas ilgums ar zvana iesniedzēju bija 2.25 minūtes, turklāt pieteicējs uzdeva vairākus precizējošus jautājumus.

[2.3] Pieteicēja vēlamais sods – rājiens – nav uzskatāms par samērīgu. Praksē tas tiek piemērots par nodarījumiem, kas nav smagi, izdarīti aiz neuzmanības un nodarījuma rezultātā nav iestājušās smagas sekas. Pieteicējs ir izdarījis smagu pārkāpumu ar nodomu, faktiski atstājot personu, kura cieta no noziedzīga nodarījuma, bez palīdzības, kā rezultātā ir nodarīts kaitējums Valsts policijas reputācijai sabiedrībā. Ņemot vērā, ka pieteicējs amatā dien jau vairākus mēnešus un viņa disciplinārpārkāpuma būtība ir pamatpienākumu neveikšana, secināms, ka pieteicējs joprojām nav izpratis sava amata būtību un pienākumu apjomu. Tādēļ disciplinārsodam tieši jāattiecas uz amatu, kas sevī ietver arī audzinoša rakstura funkciju.

[2.4] Apsverot apstrīdētā lēmuma lietderību vispārējās un speciālās prevencijas nolūkos, kā arī īstenojot atbildības par izdarīto pārkāpumu nenovēršamības principu, Iekšlietu ministrija uzskata, ka pieteicējam piemērotais disciplinārsods sabiedrības un labas pārvaldības interesēs ir atbilstošs un samērīgs.

[3] Pieteicējs ir vērsies tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra p.i. 2016.gada 22.septembra lēmumu Nr.1-66/85.

Pieteikumā norādīti turpmāk minētie iebildumi.

[3.1] Pieteicējs atzīst, ka ir izdarījis disciplinārpārkāpumu, nožēlo savu bezdarbību un kopš pārkāpuma izdarīšanas rūpīgi ievēro normatīvo aktu prasības, nav sodīts par līdzīgu disciplinārpārkāpumu, turpinot līdzīgus pienākumus.

[3.2] Pieteicējs nepiekrīt Iekšlietu ministrijas secinātajam, ka viņš pārkāpumu izdarījis tīši. Pieteicējs atzīst, ka sākumā bijis skeptisks par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas iespējamību un neapzinājās situācijas nopietnību. Taču, kā izriet no telefonsarunas audio ieraksta, pieteicējs sarunas nobeigumā

apstiprināja, ka policija ieradīsies. Saņemto informāciju pieteicējs saglabājis melnrakstā. 2016.gada 4.jūnijs bija viņa pirmā darba diena pēc divu mēnešu darbnespējas. Šajā dienā bija pastiprināts ienākošo zvanu apjoms, tāpēc viņš aiz neuzmanības aizmirsa informāciju nodot tālāk.

[3.3] Pieteicējs uzskata, ka saskaņā ar Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likuma) 9.panta otro daļu vainas atzīšana ir uzskatāma par atbildību mīkstinošu apstākli, ko iestāde nav ņēmusi vērā.

[3.4] Pieteicēja ieskatā konkrētajam pārkāpumam par samērīgu disciplinārsodu uzskatāms rājiens, jo viņa darbībās nav konstatējami Disciplināratbildības likuma 10.panta 1., 3. un 4.punktā paredzētie atbildību pastiprinošie apstākļi, kas saskaņā ar minētā likuma 15.panta trešo daļu izslēgtu minētā soda piemērošanu. Pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir nesamērīgi bargs, nav ievērota normatīvajos aktos noteiktā sodu piemērošanas kārtība un pamatojums, kā arī nav vērtēti līdzīgi gadījumi, par kuriem ir piemērots rājiens vai mazāk bargi disciplinārsodi.

[3.5] Atbilstoši Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likuma, kurā ietvertie disciplinārsoda noteikšanas principi ir attiecināmi arī uz specializētā civildienesta ierēdņiem, 36.panta pirmajai daļai pieteicēja pārkāpums būtu kvalificējams kā amata pienākumu nepamatota nepildīšana, par kuru nav paredzēts disciplinārsods – pazemināšana amatā.

[3.6] Pieteicējs īpaši vēlas uzsvērt, ka ar disciplinārpārkāpuma izdarīšanu nav radies kaitējums. Proti, pārsūdzētajā lēmumā nav pierādīts, ka cēloņsakarībā ar pieteicēja bezdarbību būtu noticis administratīvais pārkāpums vai noziedzīgs nodarījums. Zvana iesniedzējs nav vērsies ne medicīnas iestādē iespējamu miesas bojājumu noteikšanai, ne policijā iesnieguma iesniegšanai par iespējamu likumpārkāpumu. Atbildētājs nav ieguvis zvana iesniedzēja paskaidrojumus, tādējādi pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti norādīts uz viņam nodarīto kaitējumu.

[4] Valsts policija un Iekšlietu ministrija tiesai sniegtajos paskaidrojumos pieteicēja pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus Iekšlietu ministrija norādījusi, ka zvanu iesniedzēja sūdzība Valsts policijai par nereaģēšanu uz informāciju par noziedzīgu nodarījumu jau pierāda faktu, ka sabiedrības daļai radās negatīvs priekšstats par Valsts policiju. Nav pieļaujama situācija, ka Valsts policijas Operatīvās vadības biroja dienestā esoša amatpersona, kura ir pirmā no Valsts policijas, ar kuru kontaktējas privātpersona, pieļauj tīšu bezdarbību, kā rezultātā tiek kaitēts Valsts policijas tēlam sabiedrības acīs. Pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarīja ar nodomu, atbildību pastiprinošie un mīkstinošie apstākļi netika konstatēti, disciplinārpārkāpuma rezultātā ir nodarīts kaitējums Valsts policijas prestižam, proti, mazināta uzticība Valsts policijai kā drošības garantam. Līdz ar to disciplinārsods – pazemināšana amatā – ir pamatots un atbilstošs izdarītajam disciplinārpārkāpumam.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Savukārt Iekšlietu ministrijas pārstāve pieteicēja pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Uz tiesas sēdi otras atbildētājas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas pārstāvis nebija ieradies. Pirms tiesas sēdes saņemta informācija, ka Valsts policijai nebūs iespējams nodrošināt pārstāvja piedalīšanos tiesas sēdē. Uzklausot administratīvā procesa dalībnieku viedokli, tiesa atzina par iespējamu izskatīt lietu bez Valsts policijas pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[6] Pieteicējs atzīst, ka ir izdarījis disciplinārpārkāpumu, vienlaikus nepiekrītot piemērotajam disciplinārsodam, uzskatot to par nesamērīgi bargu. Līdz ar to lietā izvērtējams pieteicējam piemērotā disciplinārsoda – pazemināšana amatā – samērīgums.

[7] Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 13.panta pirmajai daļai disciplinārsoda mērķis ir sodīt vainīgo amatpersonu un panākt, lai tā un citas amatpersonas ievērotu dienesta disciplīnu un atturētos no disciplinārpārkāpumu izdarīšanas. Atbilstoši šā panta otrajai daļai amatpersonai var piemērot šādus disciplinārsodus: 1) piezīmi; 2) rājienu; 3) mēneša amatalgas samazināšanu par 10–20 procentiem no mēneša amatalgas uz laiku no viena mēneša līdz sešiem mēnešiem; 4) pazemināšanu dienesta pakāpē par vienu pakāpi uz laiku no sešiem mēnešiem līdz vienam gadam; 5) pazemināšanu amatā; 6) atvaļināšanu no dienesta. Konkrēta disciplinārsoda piemērošana ir satura izvēles administratīvais akts (*Administratīvā procesa likuma 65.panta trešā daļa*), līdz ar to iestādei ir piešķirta rīcības brīvība izvēlēties konkrētajam disciplinārpārkāpumam atbilstošāko disciplinārsodu, veicot attiecīgus lietderības apsvērumus (*Administratīvā procesa likuma 66.pants*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai tiesa administratīvajā procesā veic kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Tiesas veiktās kontroles apjoms attiecībā uz rīcības brīvības izmantošanu (lietderības apsvērumiem) ir ierobežots. Tiesas funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nevis valsts pārvaldes vietā pieņemt lēmumu par lietderību. Citādi tiesa faktiski funkcionāli iekļautos valsts pārvaldē, kļūtu par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tādēļ tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski. Rīcības brīvības kontrolē tiesa pārbauda, vai iestāde nav pieļāvusi kļūdas rīcības brīvības izmantošanā – rīcības brīvības pārsniegšanu, rīcības brīvības neizmantošanu vai rīcības brīvības nepareizu jeb nepamatotu izmantošanu (neņemot vērā visus būtiskos apstākļus vai ņemot vērā neatbilstošus apstākļus) (*sk. Augstākās tiesas 2010.gada 4.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-704/2010 8.punktu ar atsaucēm uz Paine F.J. Vācijas vispārīgās administratīvās tiesības. Vācijas Administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 62.–63.lpp.; Levits E. Ģenerālklauzulas un iestādes (tiesas) rīcības brīvība. Likums un Tiesības, 2003, 5.sēj., Nr.7, 194.–205.lpp.*).

Pieteicēja pieteikumā norādītie iebildumi attiecas uz iestādes iespējamu rīcības brīvības nepareizu izmantošanu, neņemot vērā visus konkrētajā lietā būtiskos apstākļus vai ņemot vērā tos apstākļus, kuri nedrīkstētu ietekmēt lēmumu (*sk. J.Briede, E.Levits Administratīvā procesa likuma 65.panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs. Dr. iur. J.Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 633.lpp.*). Tādējādi izskatāmajā lietā ir pārbaudāms, vai iestāde disciplinārsoda piemērošanā savu rīcības brīvību ir izmantojusi pareizi.

[8] Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 15.panta pirmajai daļai, piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā: 1) disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; 2) disciplinārpārkāpuma raksturu; 3) disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; 4) amatpersonas vainas formu; 5) atbildību mīkstinošos apstākļus; 6) atbildību pastiprinošos apstākļus; 7) disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); 8) piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu. Tādējādi minētā tiesību norma noteic apstākļus un pamatprincipus, kas iestādei ir jāņem vērā, savas rīcības brīvības ietvaros izvērtējot piemērotā disciplinārsoda samērīgumu.

Tiesa konstatē, ka iestāde pārsūdzētajā lēmumā, atsaucoties uz sākotnējo lēmumu, ir izvērsti vērtējusi minētos apstākļus, tādējādi tiesa turpmāk kopsakarā ar pieteicēja izteiktajiem iebildumiem pārbaudīs, vai iestāde attiecīgajā vērtējumā nav pieļāvusi kļūdas.

[9] Atbilstoši disciplinārlietas materiāliem un pārsūdzētajam lēmumam pieteicēja disciplinārpārkāpums izpaudies tādējādi, ka pieteicējs, saņemot informāciju par iespējamu likumpārkāpumu (miesas bojājumu nodarīšanu), maldinājis zvana iesniedzēju un nav nosūtījis uz notikuma vietu policijas

norīkojumu un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādi, kā arī nav reģistrējis zvanu Saņemtās informācijas reģistrācijas grāmatā.

Atbilstoši Valsts policijas 2012.gada 12.novembra iekšējo noteikumu Nr.12 „Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Operatīvās vadības biroja 1.nodaļas reglaments" (*lietas 92.–93.lapa*) 15.punktam viens no struktūrvienības galvenajiem uzdevumiem ir pieņemt un reģistrēt informāciju, iesniegumus, sūdzības vai ziņojumus par noziedzīgiem nodarījumiem, administratīvajiem pārkāpumiem vai citiem likumpārkāpumiem un notikumiem, kuri apdraud personu un sabiedrības drošību, un nekavējoties organizēt to novēršanu un atklāšanu. Attiecīgi saskaņā ar Valsts policijas 2009.gada 18.decembra iekšējo noteikumu Nr.27 „Valsts policijas operatīvās vadības struktūrvienību dienesta pienākumu izpildes organizācijas noteikumi" (*lietas 74.–89.lapa*) 11.1. un 11.3.apakšpunktu minēto uzdevumu īstenošana ietilpst operatīvās vadības struktūrvienības dežūrmaiņas amatpersonu kompetencē, kurā strādāja arī pieteicējs. Šāds pienākums atbilstoši likuma „Par policiju" 10.panta pirmās daļas 2.punktam ietilpst arī ikviena policijas darbinieka pamatpienākumos.

Konkrētajā gadījumā zvana iesniedzējs ziņoja par uzbrukumu, kā rezultātā viņam ir nodarīti miesas bojājumi. Minētais notikums var būt kvalificējams gan kā noziedzīgs nodarījums, gan kā administratīvais pārkāpums, atkarībā no nodarītā kaitējuma smaguma. Tāpat zvanu iesniedzējs norāda, ka uzbrucēji uzbrukuma vietā joprojām atrodas, radot apdraudējumu citu cilvēku veselībai, kā arī var atvieglot uzbrucēju identificēšanu un līdz ar to iespējamā likumpārkāpuma atklāšanu. Atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 20.marta noteikumu Nr.190 „Noteikumi par notikumu reģistrēšanas kārtību un policijas reaģēšanas laiku" 10.1.1.apakšpunktam uz šādu notikumu ir jāreaģē prioritārā kārtībā. Ikviens sabiedrības loceklis, ziņojot par notikumu, sagaida attiecīgu rīcību no Valsts policijas puses. Tādējādi pieteicēja bezdarbību, nereģistrējot notikumu un nenosūtot uz notikuma vietu policijas norīkojumu un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādi, iestāde pamatoti vērtējusi kā pieteicēja tiešo amata pienākumu nepildīšanu. Ņemot vērā, ka reaģēšana uz personu ziņojumiem, ir viens no pieteicēja galvenajiem amata pienākumiem, tad iestāde pamatoti pieteicēja bezdarbību pēc sava rakstura uzskatījusi par būtisku un smagu pārkāpumu.

[10] Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarījis ar nodomu (tīši), savukārt pieteicējs norāda uz pārkāpuma izdarīšanu aiz neuzmanības.

Atbilstoši Disciplināratbildības likuma 7.panta otrajai daļai disciplinārpārkāpums atzīstams par izdarītu ar nodomu (tīši), ja amatpersona, kura to izdarījusi, ir apzinājusies savas rīcības prettiesisko raksturu, paredzējusi tās kaitīgās sekas un vēlējusies vai apzināti pieļāvusi šo seku iestāšanos. Savukārt šā panta trešā daļa noteic, ka disciplinārpārkāpums atzīstams par izdarītu aiz neuzmanības, ja amatpersona, kura to izdarījusi, ir paredzējusi savas rīcības kaitīgo seku iestāšanās iespēju, bet paļāvusies, ka tās neiestāsies vai ka tās varēs novērst, vai nav paredzējusi šādu seku iestāšanās iespēju, kaut gan konkrētajos apstākļos tās vajadzēja paredzēt un amatpersona tās varēja paredzēt.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus un uzklausot administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst par pamatotu pārsūdzētajā lēmumā secināto, ka pieteicējs disciplinārpārkāpumu izdarījis ar nodomu (tīši). Par minēto liecina pieteicēja 2016.gada 16.jūnija paskaidrojums (*lietas 31.lapa*), kurā norādīts, ka sarunā ar zvana iesniedzēju pieteicējam subjektīvi radās pārliecība, ka viņš maldina policiju un konflikts nav tik nopietns. Ar šādiem gadījumiem pieteicējs bija saskāries, strādājot iecirknī. Pieteicējam kļuvis žēl kolēģu un arī valsts resursu, kas tiks velti iztērēti, izbraucot uz šo izsaukumu. Policijas spēki tiktu nevajadzīgi tērēti, bet šajā laikā nebūtu kas ierodas uz kādu patiešām nopietnu nodarījumu. Tagad pieteicējs saprot, ka viņa rīcības motīvi bija kļūdaini. No minētā izriet, ka pieteicēja rīcība, nenosūtot uz notikuma vietu policijas norīkojumu un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigādi, kā arī nereģistrējot zvanu Saņemtās informācijas reģistrācijas grāmatā, bija apzināta un vērsta uz noteiktu mērķi, tādējādi pieteicējas apzinājās savas rīcības kaitīgā sekas. Pieteicēja paskaidrojumi, ka viņš aiz neuzmanības ir aizmirsis melnrakstā piefiksēto informāciju nodot tālāk, parādās tikai apstrīdēšanas procesā, līdz ar to vērtējami kā tādi, kas pieskaņoti vēlamajai notikumu attīstības gaitai. Pārsūdzētajā lēmumā pamatoti norādīts, ka telefonsarunas ilgums ar zvana iesniedzēju bija 2.25 minūtes, turklāt pieteicējs uzdeva vairākus precizējošus jautājumus. Līdz ar to kopsakarā ar pieteicēja sarunas gaitu ar zvana iesniedzēju un pieteicēja paskaidroto par savas rīcības motīviem kritiski vērtējams, ka pieteicējs aiz neuzmanības varēja attiecīgo informāciju tieši pēc zvana saņemšanas vai pēc nākamā zvana apkalpošanas aizmirst nodot tālāk.

Argumenti, ka pieteicējs bija atgriezies no ilgstoša darbnespējas perioda un attiecīgajā dienā ir bijusi paaugstināta slodze, kopsakarā ar iepriekš konstatēto par pieteicēja vainas formu ir vērtējami kritiski. Valsts policija ir konstatējusi, ka attiecīgajā dienā darbiniekam darba slodze bija lielāka par vidējo, bet saņemto zvanu daudzums nav vērtējams kā ārkārtējs. Tiesa cilvēcīgi pieļauj, ka pieteicējs maiņas vidū pēc ilgstošas darbnespējas varēja justies saguris, taču pieteicējam, strādājot attiecīgu darbu, ir jārēķinās ar darba raksturu un intensitāti, nepieciešamības gadījumā lūdzot palīdzību pārējiem kolēģiem, lai varētu īslaicīgi atpūsties un atgūt spēkus darba turpināšanai vai arī veikt turpmākās darbības attiecībā uz prioritāriem izsaukumiem. Jebkurā gadījumā subjektīviem faktoriem nevajadzētu ietekmēt darba pienākumu izpildi attiecībā uz zvanu iesniedzējiem.

Vainas forma liecina par amatpersonas attieksmi pret savu amata pienākumu pildīšanu un attieksmi pret izdarīto disciplinārpārkāpumu, līdz ar to ar nodomu (tīša) izdarīta pārkāpuma gadījumā iestādei ir pamats piemērot smagāku disciplinārsodu, nekā gadījumā, ja pārkāpums būtu izdarīts aiz neuzmanības. Attiecīgi augstāka iestāde pārsūdzētajā lēmumā to ir ņēmusi vērā, izvērtējot pieteicējam piemērotā disciplinārsoda samērīgumu kopsakarā ar disciplinārpārkāpuma raksturu un pieteicēja vainas formu.

[11] Pieteicējs norāda, ka disciplinārpārkāpuma izdarīšanas rezultātā nav radušās kaitīgas sekas.

Tiesa piekrīt pieteicējam, ka lietā nav konkrētu ziņu par to, ka cēloņsakarībā ar pieteicēja bezdarbību būtu noticis administratīvais pakāpums vai noziedzīgs nodarījums, proti, zvana iesniedzējs pēc notikuma pats nav vērsies pēc neatliekamās medicīniskās palīdzības vai iesniedzis iesniegumu policijā par likumpārkāpumu. Vienlaikus šie ir no pieteicēja gribas neatkarīgi apstākļi, kas konkrētajā gadījumā atbilstoši pārsūdzētajam lēmumam nav ietekmējuši pieteicēja izdarītā disciplinārpārkāpuma raksturu un vainu. Fakts, ka zvana iesniedzējam nodarītais kaitējuma nav pierādīts, neatbrīvo pieteicēju no atbildības.

No pārsūdzētā lēmuma izriet, ka pieteicējs ar savu bezdarbību ir nodarījis kaitējumu Valsts policijas prestižam, proti, mazināta sabiedrības uzticība Valsts policijai kā drošības garantam. Tiesai sniegtajā paskaidrojumā Iekšlietu ministrija pamatoti norādījusi, ka zvana iesniedzēja sūdzība Valsts policijai par nereaģēšanu uz informāciju par noziedzīgu nodarījumu jau pierāda faktu, ka sabiedrības daļai radās negatīvs priekšstats par Valsts policiju. Zvana iesniedzējs paļāvās uz pieteicēja doto apsolījumu nosūtīt policiju un Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādi, tādējādi pieteicējs šo personu faktiski atstāja bez palīdzības un neziņā par dienestu ierašanos. Kā pamatoti norādīts iepriekš minētajā paskaidrojumā, nav pieļaujama situācija, ka Valsts policijas Operatīvās vadības biroja dienestā esoša amatpersona, kura ir pirmā no Valsts policijas, ar kuru kontaktējas privātpersona, pieļauj tīšu bezdarbību, kā rezultātā tiek kaitēts Valsts policijas tēlam sabiedrības acīs. Tam, ka attiecīgais gadījums nav publiski izskanējis, nav izšķirošas nozīmes, jo katrs šāds individuāls gadījums veido kopējo Valsts policijas tēlu, līdz ar to policijai attiecīgi uz to ir jāreaģē.

Pieteicējs ar šādu bezdarbību ir diskreditējis arī sevi kā amatpersonu, nerīkojoties atbilstoši normatīvo aktu prasībām un Valsts policijas amatpersonu ētikas pamatprincipiem, kā rezultātā iestādei var zust uzticība amatpersonas spējai turpināt godprātīgi, profesionāli un apzinīgi pildīt attiecīgos amata pienākumus. Tiesu judikatūrā ir atzīts, ka valsts amatpersonām kā vienotas valsts pārvaldes sastāvdaļai, pildot dienesta pienākumus, ir jādarbojas sabiedrības interesēs, tādējādi gūstot sabiedrības uzticību. Līdz ar to valsts amatpersonas vairāk kā jebkuras citas personas ir pakļautas dažādiem ierobežojumiem un atrodas pastiprinātā sabiedrības uzmanības lokā (*sk. Augstākās tiesas 2012.gada 13.jūlija sprieduma lietā Nr.SKA-*

344/2012 14.punktu). Pieteicēja saruna ar zvana iesniedzēju ir ievirzīta tādējādi, ka tiek apšaubītas zvana iesniedzēja sniegtās ziņas un policijas izsaukuma nepieciešamība. Sarunas noslēgumā pieteicējs norāda, ka policija ieradīsies, taču, kā jau konstatēts iepriekš, tad ar nodomu (tīši) nav veicis turpmākās darbības attiecībā uz izsaukuma apstrādi, tādējādi faktiski maldinot zvana iesniedzēju. Iestāde pamatoti konstatējusi, ka šāda rīcība nav pieļaujama un ir pretrunā ar Valsts policijas 2014.gada 16.septembra iekšējo noteikumu Nr.36 „Valsts policijas ētikas kodekss" 6.2.1. un 6.5.3.apakšpunktu, atbilstoši kuriem Valsts policijas amatpersona, pildot amata pienākumus, rīkojas profesionāli, izmantojot savas zināšanas un prasmes, nepieļaujot nolaidību, kā arī sniedz patiesu informāciju.

Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē norādīja uz atbilstošu apmācību trūkumu par komunikāciju ar zvani iesniedzējiem. Nenoliedzot apmācību nozīmību jebkurā darba vidē, tiesa konkrētajā gadījumā minēto argumentu vērtē kritiski un kā tādu, kas nevarēja ietekmēt izdarīto disciplinārpārkāpumu. Pieteicēja ikdienas darbs bija komunikācija ar zvanu iesniedzējiem. Pieteicējs nav norādījis, ka konkrētajā gadījumā zvanu iesniedzēja izturēšanās vai izsaukums ir bijis netipisks, tādējādi pieteicējam objektīvi nevajadzēja sagādāt grūtības veikt zvana apstrādi atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

[12] Pieteicēja ieskatā pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti kā atbildību mīkstinošs apstāklis nav ņemts vērā tas, ka pieteicējs savu vainu atzīst.

Disciplināratbildības likuma 9.panta pirmajā daļā ir uzskaitīti atbildību mīkstinoši apstākļi, kuru vidū nav vainas atzīšana. Vienlaikus saskaņā ar šā panta otro daļu par atbildību mīkstinošiem apstākļiem var atzīt arī citus apstākļus, kas šajā likumā nav minēti. Parasti disciplinārsodu piemērošanas praksē, ņemot vērā kriminālsoda noteikšanas pamatprincipus, šo apstākļu vidū ņem vērā arī vainas atzīšanu. Tādejādi pieteicējs pamatoti norādījis uz nepieciešamību šo apstākli izvērtēt.

Vienlaikus konkrētajā gadījumā šī apstākļa ņemšanai vērā nav pamata. Ņemot vērā šā sprieduma 10.punktā konstatēto, pieteicējs neatzīst, ka pārkāpumu izdarījis ar nodomu (tīši). Pieteicēja vēlākie paskaidrojumi par pārkāpuma izdarīšanu aiz neuzmanības un to, ka pārkāpuma rezultātā nav radušās kaitīgas sekas, apliecina, ka pieteicējs pilnībā nav apzinājies savu pamatpienākumu būtību, pakāpuma raksturu un vaļsirdīgi nenožēlo tā izdarīšanu. Šādos apstākļos nav pamata pieteicēja attieksmi pret savu vainu ņemt vērā kā atbildību mīkstinošu apstākli.

[13] Pieteicēja ieskatā iestāde nav ņēmusi vērā, ka pieteicējam nav spēkā esošu disciplinārsodu un viņš ne iepriekš, ne pēc pārkāpuma konstatēšanas nav sodīts par līdzīgu pārkāpumu izdarīšanu, lai gan veic līdzīgus amata pienākumus (*sk. dienesta gaitas izziņu lietas 94.lapā*).

Tiesa norāda, ka var būt apstākļi, kad pie nevainojamas līdzšinējās dienesta gaitas, ir pamats piemērot visbargāko sodu (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 23.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-1220/2016 10. un 14.punktu*). Tādējādi šādu apstākļu esība pats par sevi nav pamats vieglāka disciplinārsoda piemērošanai.

No tiesas sēdē paskaidrotā izriet, ka atbilstoši šobrīd veicamajiem darba pienākumiem operatīvo zvanu pieņemšanu pieteicējs veic tikai atbildīgās personas prombūtnē, līdz ar to šobrīd veicamie amata pienākumi un to izpilde nav salīdzināma ar iepriekš veiktajiem amata pienākumiem.

[14] Pieteicējs norāda, ka iestāde nav vērtējusi līdzīgus gadījumus, par kuriem ir piemēroti mazāk bargi disciplinārsodi.

Tiesu judikatūrā konsekventi atzīts, ka disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras gala rezultātu ietekmē vairāku apstākļu kopums, proti, pārkāpuma raksturs, tā izdarīšanas apstākļi un sekas, pārkāpēja vainas pakāpe nodarījumā, ziņas, kas raksturo personību un iepriekšējo darbu, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 31.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-760/2014 9.punktu, 2015.gada 18.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-260/2015 17.punktu, 2015.gada 14.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-741/2015 6.punktu, 2016.gada 24.maija sprieduma lietā Nr.SKA-399/2016 16.punktu*). Tādējādi katrs gadījums ir vērtējams individuāli, un disciplinārsoda piemērošana tieši nav atkarīga no citām personām piemērotajiem disciplinārsodiem.

Vienlaikus disciplinārsoda piemērošana nevar būt patvaļīga, tādējādi iestādes disciplinārsodu piemērošanas kopējā prakse var tikt ņemta vērā, vērtējot konkrētajā gadījumā piemērotā disciplinārsoda samērīgumu. No Valsts policijas Iekšējās kontroles biroja sniegtās informācijas (*lietas 116.–117.lapa*) izriet, ka disciplinārsods – pazemināšana amatā – pārsvarā tiek piemērots par būtiskiem disciplinārpārkāpumiem, kas ir cieši saistīti ar veicamajiem amata pienākumiem, rupju dienesta disciplīnas neievērošanu, nolaidību vai paviršību (izdarītais disciplinārpārkāpums ir ticis novērtēts kā smags), kā rezultātā ir iestājušās nelabvēlīgas būtiskas vai smagas sekas, vienlaicīgi nodarot kaitējumu Valsts policijas tēlam un diskreditējot iestādi kopumā. Tāpat šāds disciplinārsods var tikt piemērots gadījumos, kad amatpersonai jau ir viens vai vairāki spēkā esoši disciplinārsodi, kas liecina par izdarīto disciplinārpārkāpumu sistēmisku, vai izdarītā disciplinārpārkāpuma rezultātā Valsts policijas vadībai ir zudusi uzticība amatpersonas spējai turpināt godprātīgi, profesionāli un apzinīgi pildīt viņai uzticētos amata pienākumus.

Izvērtējot sniegto informāciju kopsakarā ar konkrētajā lietā vērā ņemtajiem apstākļiem, secināms, ka pieteicējam piemērotais disciplinārsods ir saskanīgs ar iestādes definētajiem pamatprincipiem šāda disciplinārsoda piemērošanā. Tiesa nekonstatē iestādes patvaļīgu apsvērumu izdarīšanu. Turklāt jāņem vērā, ka specializētā dienesta amatpersonām ir pienākums strikti ievērot dienesta disciplīnu un amata pienākumus, it īpaši operatīvās vadības amatos, kur ir nepieciešama precīza, ātra un atbildīga amatpersonas rīcība. Līdz ar to attiecīgais sods kalpo ne tikai vainīgās amatpersonas sodīšanai, bet arī, lai citas amatpersonas ievērotu dienesta disciplīnu un atturētos no līdzīgu disciplinārpārkāpumu izdarīšanas. Dienesta specifikas dēļ, tiesas ieskatā, Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likumā paredzētie disciplinārpārkāpumu sastāvi un attiecīgi tiem piemērojamie sodi nav automātiski attiecināmi uz specializētā dienesta amatpersonām. Pieteicēja norādītā Augstākās tiesas atziņa par iespēju attiecībā uz specializētā dienesta amatpersonām piemērot Valsts civildienesta ierēdņu disciplināratbildības likumā ietverto regulējumu attiecas uz disciplinārsoda noteikšanas principiem, nevis likumā paredzētajiem disciplinārpārkāpumu tiesiskajiem sastāviem un par tiem paredzētajiem disciplinārsodiem (*sk. Augstākās tiesas 2014.gada 29.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-119/2014 12.punktu*).

[15] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka pārsūdzētajā lēmumā ar atsauci uz sākotnējo lēmumu ir izvērtēts pieteicējam piemērotā disciplinārsoda samērīgums. Pārsūdzētajā lēmumā ir ņemts vērā disciplinārpārkāpuma raksturs, vainas forma, disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļi, disciplinārpārkāpuma smagums un līdzšinējā dienesta gaita. Tajā ir norādīts uz piemērojamā disciplinārsoda mērķi un sniegts attiecīgs pamatojums, kāpēc nav piemērojams mazāk smags disciplinārsods. Proti, iestāde ir konstatējusi, ka pieteicējs ir izdarījis smagu pārkāpumu ar nodomu, faktiski atstājot personu bez palīdzības, kā rezultātā ir nodarīts kaitējums Valsts policijas reputācijai sabiedrībā. Iestāde ir uzskatījusi, ka šāda rīcība nav savienojama ar attiecīgā amata pienākumu pildīšanu, līdz ar to piemērojusi disciplinārsodu – pazemināšana amatā. Tiesa iestādes apsvērumos nav konstatējusi rīcības brīvības nepareizu izmantošanu, proti, iestāde ir ņēmusi vērā visus konkrētajā lietā būtiskos apstākļus, kā arī sniegusi atbilstošu pamatojumu pieteicēja izteiktajiem iebildumiem. Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa nesaskata kļūdas piemērotā disciplinārsoda izvēlē.

Tiesas funkcija ir kontrolēt iestādes darbības tiesiskumu, nevis iestādes vietā pieņemt lēmumu par lietderību. Līdz ar to tiesas kompetencē nav izvērtēt, vai konkrētajā gadījumā lietderīgāk būtu piemērot citu sodu (*sk. Augstākās tiesas 2009.gada 21.oktobra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-741/2009 7.punktu*). Tādējādi pieteicēja argumentus par rājiena kā atbilstoša disciplinārsoda piemērošanu tiesa nevērtēs. Pārsūdzētajā lēmumā ir sniegts izvērsts pamatojums tam, kāpēc konkrētajā gadījumā iestāde attiecīgo disciplinārsodu neuzskata par piemērotu.

[16] Pieteicēja pārstāvis tiesas sēdē norādīja, ka disciplinārsodam – pazemināšana amatā – Disciplināratbildības likumā netiek noteikts laika ierobežojums. Tiesa norāda, ka pieteicējam nav ierobežotas tiesības pēc disciplinārsoda darbības laika izbeigšanās (*Disciplināratbildības likuma 26.panta piektā daļa*) kandidēt uz citu savām vēlmēm un profesionālajai kvalifikācijai atbilstošu amatu.

[17] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks, savukārt pieteicēja pieteikums noraidāms. Procesuālās ekonomijas nolūkā tiesa neanalizēs pārējos pieteikumā un tiesas sēdē izteiktos argumentus, jo tie nevar ietekmēt tiesas spriedumu pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra p.i. 2016.gada 22.septembra lēmuma Nr.1-66/85 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Putniņa